4. BLOK · ODOLNOST ČLOVĚKA A INFORMAČNÍ PROSTOR

Nástroje státu na čelení dopadů slopagandy v éře umělé inteligence

Tomáš Kolomazník · Katedra bezpečnostních studií, CEVRO Univerzita

Zápis z přednášky na konferenci IIČR 2026

Informace, inteligence a čas na rozhodnutí · 19. 11. 2026 · CEVRO Univerzita, Praha
AFCEA Česká pobočka, pracovní skupina PS07 Intelligence · CRIK při CEVRO Univerzitě
Stav 20. 11. 2026 · https://iicr.afcea.cz/zaznelo/

4. BLOK · ODOLNOST ČLOVĚKA A INFORMAČNÍ PROSTOR

Tomáš Kolomazník

Katedra bezpečnostních studií, CEVRO Univerzita

Nástroje státu na čelení dopadů slopagandy v éře umělé inteligence

Tomáš Kolomazník z Katedry bezpečnostních studií CEVRO Univerzity mluvil o slopagandě, tedy záplavě levného obsahu vytvořeného umělou inteligencí, a o tom, co proti ní může dělat stát. Podle něj se cíle propagandy za staletí nezměnily, ale deepfaky a chatboty naučené na zkreslených datech mění pravidla hry. Všechny nástroje státu, od regulace přes vzdělávání po strategickou komunikaci, mají podle něj vážné limity a narážejí na spor o svobodu slova.

Od knihy o dezinformacích ke Karlu IV.

Řečník uvedl, že zatímco předchozí řečníci mluvili o člověku a mozku pod stresem, on se zaměří na stát v době, kdy je informační prostor zasypán obrovským množstvím ne vždy kvalitního obsahu. Slopaganda je podle něj jedna z módních nálepek posledních dvou až tří let.

Představil svou publikační činnost. Asi před dvěma lety vydal s kolegy knihu Proč věříme dezinformacím?, z poloviny věnovanou strategické komunikaci a kognitivním procesům, které vedou lidi k rozhodnutím. Kniha vyšla i ve Velké Británii. Letos vyšla kniha o klamech, která sleduje manipulaci a dezinformace v historii a ukazuje, že státy i jednotlivci jim čelili odedávna. Vydavatel dal na obálku mimo jiné Karla IV. Při propagaci knihy pak média, včetně reportáže České televize, rozšířila závěr, že Karel IV. byl největším manipulátorem českých dějin.

Propaganda je stará, technologie jsou nové

Podle řečníka nesla propaganda před 20. stoletím jiný význam. Pejorativní nádech získala hlavně v souvislosti s Josephem Goebbelsem, který ji povýšil na umění s tragickými následky. Dále s totalitními režimy a dnes například s Ruskem. Cíle propagandy zůstávají stejné: prosadit myšlenky, ovlivnit publikum, získat obyvatelstvo pro svou politiku a manipulovat jím. Internet, sociální sítě a hlavně umělá inteligence ale mění pravidla hry. Manipulátor se už nemusí spoléhat na projev na shromáždění nebo na noviny a pamflety.

Jako příklady deepfaků uvedl video s Barackem Obamou z roku 2017, které věrohodně napodobilo hlas, obličej, mimiku i styl chování. Dále deepfake video s ukrajinským prezidentem z roku 2022, které se šířilo na Twitteru. A 24hodinovou umělou debatu loutek Joea Bidena a Donalda Trumpa na herní platformě Twitch před volbami, ještě než Biden odstoupil z kandidatury. Deepfaky se objevily i v Česku, například s Petrem Fialou nebo Andrejem Babišem.

Nakažené chatboty a deformovaný informační prostor

Dalším jevem je podle řečníka nakažení chatbotů, které lidé používají k vyhledávání zdrojů i k psaní textů. Odkázal na zjištění britské asociace novinářů, že řada informací, které chatboty najdou, je zastaralá nebo nepřesná. Unikátní technologie se tak mohou učit na zkreslených datech. Chatboty jsou navíc podle něj nakaženy ideologií a propagandou. Jako příklady uvedl Rusko, Írán a Čínu: na politické otázky dávají některé platformy odpovědi, které tyto státy chtějí slyšet.

Modely se učí z toho, co je ve veřejném prostoru. Rusko podle řečníka zakládá platformy, falešné webové stránky a falešné účty, které tento prostor zaplavují svým obsahem. Informační prostor, ze kterého se učí lidé i modely, je tak deformovaný, a to přináší bezpečnostní rizika.

Sekuritizace dezinformací a spor o svobodu slova

Řečník popsal sekuritizaci dezinformací: čelit jim se stává bezpečnostním úkolem států a organizací. Uvedl kauzu Cambridge Analytica ve volbách v roce 2016, kdy se praktiky běžné v marketingu přesunuly do politiky a ovlivňovaly voliče ještě před volbami. Dále Brexit, kdy Británii zaplavily zkreslené informace o jeho dopadech, a manipulace zaznamenané ve volbách do Evropského parlamentu.

Sekuritizace ale podle něj vyvolává odpor. Mnozí tvrdí, že nejde o bezpečnostní problém, že podobné jevy tu už byly a společnost je přežila a že bezpečnostní rámec dává státu moc potlačovat svobodu slova. Boj za svobodu slova je podle řečníka vysoce relevantní nejen v Česku, ale i v západních státech. Technologie umožňují zpracovat obrovské množství informací, ale v politické a mentální rovině se obracejí i proti nám.

Co může stát dělat a kde narazí

Řečník popsal nástroje, které má stát k budování odolnosti, a u každého jeho limity. Prvním je regulace a restrikce. Akt o digitálních službách (DSA), který řečník datoval do roku 2024, ukládá velkým platformám mít vnitřní pravidla a nástroje k odstraňování závadného obsahu. U nenávistných projevů je to podle něj nesporné, ale definovat, co je dezinformace, je velmi obtížné. Nařízení vyvolalo odpor nejen v Česku, ale i globálně. Na Mnichovské bezpečnostní konferenci v únoru 2025 se proti němu ostře vymezil americký viceprezident J. D. Vance s výtkou, že Evropa sama pošlapává svobodu slova. Hlavní platformy jsou americké. Řečník zmínil, že s nařízením je spojována bývalá eurokomisařka Věra Jourová, kterou v USA, mimo jiné Elon Musk, kvůli němu nemohou vystát.

Jako další restrikci uvedl vypnutí dezinformačních webů v roce 2022 po začátku války na Ukrajině. Bylo velmi problematické, řešilo se soudně a skončilo nejasně, pokud jde o otázku, zda na to stát měl právo. Podle řečníka žijeme v době míru, ale některé věci si musíme vyřešit už teď. Otevřenou otázkou zůstává, zda přijmout tvrdší nástroje.

Druhým nástrojem jsou dlouhodobé vzdělávací aktivity, například příprava občanů k obraně státu. Téma je ale citlivé a politicky neprodejné, vzdělávání tak nesou hlavně nevládní organizace a stát k němu není úplně vstřícný. Třetím nástrojem je měkká intervence v podobě strategické komunikace. Co bylo nastaveno v minulém volebním období, se nyní přehodnocuje a nevypadá to, že by stát touto cestou dál šel. Řečník uzavřel, že nástrojů je celá řada, ale je otázkou, nakolik jsou proveditelné a jak velké mají limity.

Dotazy ze sálu

Moderátor se ptal na působení Otakara Foltýna jako koordinátora strategické komunikace: proč se šlo cestou přesvědčování přesvědčených a ostrakizace těch, kdo dezinformacím podlehli, a jaká strategie by byla lepší. Řečník odpověděl, že se to podle něj úplně nepovedlo, i když Foltýn téma alespoň otevřel. Lidé, kteří dezinformacím věří a šíří je, tvoří jen menšinu. Velká masa, podle modelací v knize

Proč věříme dezinformacím? zhruba 50–70 % lidí, je vůči nim lhostejná: obsah zkonzumuje, ale nezaujme k němu postoj. Chybou bylo nálepkování. Situaci vyhrocuje a označeného člověka v jeho přesvědčení jen utvrdí.

Další otázka zněla, zda by umělá inteligence, která umí dobře vysvětlovat i složité věci, mohla pomoci zasypat příkopy ve společnosti. Řečník uvedl, že česká společnost je polarizovaná, ale zdaleka ne tolik jako americká. Tam spolu republikáni a demokraté ještě před deseti lety dokázali mluvit, dnes vznikají depolarizační programy nevládních organizací. Umělá inteligence může pomoci a pokusy už byly, například vysvětlující videa Googlu, ale výrazný efekt podle něj nemají. Téma je tak komplexní, že žádná jednotlivá metoda není samospásná. Moderátor dodal vlastní zkušenost: vysvětlování podle něj může vyznít opačně, protože jej lidé odbudou s tím, že to napsala AI. Když se kamarádce snažil vysvětlit, že sítě 5G nerozkládají krev, skončil s nařčením, že ho uplatili výrobci technologií. Argumenty podle něj proti emocím nevyhrají.

Co z přednášky plyne pro stát

- Dezinformace a manipulace s informačním prostorem se staly bezpečnostním tématem. Stát ale musí počítat s tím, že bezpečnostní rámec vyvolává odpor a obavy o svobodu slova.
- Regulace typu DSA naráží na to, jak definovat dezinformaci, a vyvolává mezinárodní spor, hlavně se Spojenými státy. Vypnutí webů v roce 2022 skončilo právně nejasně. Otázku tvrdších nástrojů je potřeba vyřešit už v době míru.
- Dlouhodobé vzdělávání, včetně přípravy občanů k obraně státu, dnes nesou hlavně nevládní organizace. Stát k němu podle řečníka není vstřícný, protože téma není politicky prodejné.
- Strategická komunikace by se neměla zaměřovat na přesvědčenou menšinu a vyhýbat se nálepkování. Klíčová je lhostejná většina, zhruba 50–70 % lidí.
- Chatboty se učí z prostoru, který cíleně zaplavují státní aktéři, například Rusko. Na to je potřeba myslet, když stát a jeho úředníci AI používají.

Co řekl sál

Čím má stát čelit slopagandě, záplavě AI obsahu? `n = 13, kompas: dvě osy`

Otázky ze sálu poslané přes aplikaci

- Mluvil jste take o strategicke komunikaci... Proc podle vas byla velkymi skupinami ta nedobre prijata cinnosti odboru O. Foltyna na Uradu vlady? Proc se podle vas toto pracoviste vydalo cestou presvedcovani presvedcenych a ostrakizace “padlych”? Dotaz je sice non-AI, ale jde jen o vas odborny nazor...

`Zápis pořadatelů ze strojového přepisu, ne autorizovaný text řečníka. Citace zveřejníme až po schválení řečníkem. Opravy: ps07@afcea.cz.`

Čtení pořadatelů, ne společné stanovisko řečníků. Zápisy vycházejí ze strojového přepisu konference, ankety vyjadřují názor sálu, ne reprezentativní průzkum. Citace řečníků zveřejníme až po jejich schválení. Opravy a dotazy: ps07@afcea.cz. Volně k použití s uvedením zdroje „IICR 2026, AFCEA Česká pobočka“. Více na https://iicr.afcea.cz/zaznelo/